

V nadväznosti na plánovanú realizáciu projektu „Monitoring telovýchovných podmienok žiakov základných a stredných škôl; využitie hodín TV“, ktorý vyplýva z plnenia Národného programu prevencie obezity, vykonali pracovníci všetkých RÚVZ v SR monitoring hygienického stavu priestorov, určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách, vrátane vonkajších telovýchovných plôch, z hľadiska dodržania požiadaviek zameraných na dodržiavanie ustanovení vyhlášky MZ SR č. 527/2007 Z. z. o podrobnostiach o požiadavkách na zariadenia pre deti a mládež.

Mimoriadna cielená kontrola prebiehala na všetkých RÚVZ v SR v období od **02.04.2013 do 22.04.2013**.

Uvedená cielená kontrola bola zameraná na dodržiavanie nasledovných požiadaviek:

□

1. dodržiavanie požiadaviek na tepelno-vlhkostnú mikroklimu (možnosti merania teploty vnútorných priestorov, možnosti a spôsob vetrania),
2. dodržiavanie požiadaviek na priestorové usporiadanie a funkčné členenie priestorov na výučbu telesnej výchovy (dodržiavanie plochy priestorov a plochy šatne (v zmysle § 3 ods. 5 vyhl. č. 527/2007 Z. z.), osvetlenie - osvetľovacie telesá, kryty na sietidlách, ochranné mriežky, podlahová krytina, steny - povrchová úprava, obklad stien (v zmysle §2 a § 4 Vyhlášky MZ SR č.525/2007 Z. z.),
3. dodržiavanie požiadaviek na vybavenie priestorov na výučbu telesnej výchovy (v zmysle §5 ods. 7 vyhl. č. 527/2007 Z. z.),
4. zabezpečenie prívodu studenej pitnej vody a teplej vody,
5. využívanie priestorov na výučbu telesnej výchovy (žiakmi, resp. verejnosťou),

6. vonkajšie telovýchovné plochy (sú alebo nie sú vyčlenené, oplotené, na nezastavanom pozemku školy, čím sú vybavené - aké ihriská, pieskoviská a pod.),
7. využívanie iných športových plôch a zariadení na telovýchovu a šport žiakmi školy (Mestské kúpele, športová hala a pod.) v rámci výučby,
8. dodržiavanie schváleného prevádzkového poriadku.

Najčastejším nedostatkom v kontrolovaných zariadeniach bolo chýbanie rozhodnutí k začatiu prevádzky a k schváleniu prevádzkových poriadkov. **Z** **nedostatkov prevádzkové-ho charakteru**

boli najčastejšie zisťované nasledovné: nedostatočná údržba najmä vnútorných priestorov (poškodené maľovky, opotrebované protišmykové nátery na podlahách telocviční, opotrebované PVC povrchy v šatniach a keramické obklady na podlahách a stenách zariadení na osobnú hygienu, nefunkčné sprchy, plesnivenie stien a stropov následkom výmeny okien na plastové bez možnosti permanentného prevetrávania), nedostatky v súvislosti s tepelno – vlhkovou mikroklimou, chýbajúci teplomer na meranie teploty vnútorných priestorov, nezabezpečený prívod tečúcej teplej vody v hygienických zariadeniach, chýbajúce ochranné kryty na sietidlách, podlahová krytina v telocvični poškodená, poškodené, a znečistené povrchy stien a stropov, chýbajúca zdravotnícka v hygienických zariadeniach, neovládateľnosť okien v TV zariadeniach z podlahy.

Tabuľka č. 1 Porovnanie výsledkov zvýšeného štátneho zdravotného dozoru v priestoroch určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike

Kraj

Počet vykonaných kontrol

Počet skontrolovaných priestorov na výučbu telesnej výchovy

Počet uložených opatrení

Počet uložených sankcií/celková suma

Bratislavský

61

61

55

0/0

Trnavský

63

160

1

0/0

Nitriansky

125

304

141

0/0

Trenčiansky

46

46

46

0/0

Banskobystrický

116

169

3

0/0

Žilinský

70

169

86

0/0

Košický

142

163

83

0/0

Prešovský

105

285

24

0/0

Spolu

728

1357

439

0/0

□

Najväčší počet kontrol telovýchovných zariadení bol vykonaný v Košickom kraji (142) a v Nitrianskom kraji (125). Najväčší počet skontrolovaných priestorov na výučbu telesnej výchovy bol v Nitrianskom kraji (304) a v Prešovskom kraji (285). V najvyššom počte boli uložené opatrenia v Nitrianskom kraji (141) a v Žilinskom kraji (86). Spolu, t. j. **za celú SR** bolo vykonaných

7

28 kontrol

, skontrolovaných bolo

1357 priestorov

na výučbu telesnej výchovy, uložených bolo

439 opatrení

a ani v jednom zariadení na výučbu telesnej výchovy nebola uložená žiadna sankcia

(Vid' „**Tabuľka č. 1**“).

V **Bratislavskom kraji** bolo skontrolovaných 61 vnútorných a vonkajších areálov pri školách rôznych typov. Najčastejším nedostatkom bolo chýbanie rozhodnutí k uvedeniu zariadení do prevádzky. Najčastejšími nedostatkami v oblasti prevádzky zariadení bolo poškodenie maľovky, opotrebované protišmykové nátery, opotrebované a poškodené keramické obklady na podlahách a stenách zariadení na osobnú hygienu, nefunkčné sprchy, plesnivenie stien a stropov, v niekoľkých zariadeniach boli nedostatky v súvislosti s priestorovým usporiadaním a funkčným členením priestorov na výučbu telesnej výchovy. V jednej základnej škole poddimenzovanosť priestorov na výučbu TV a v jednej strednej škole bude nepriaznivá situácia riešená so zriaďovateľmi škôl. Opatrenia boli uložené v 55. zariadeniach s rôznymi termínmi na ich odstránenie, alebo formou vyjadrení zriaďovateľov, vzhľadom na finančnú situáciu v školstve.

V **Trnavskom kraji** je technický stav a hygienická situácia vo väčšine skontrolovaných zariadení na vyhovujúcej úrovni. Väčšinou ide o účelové, typizované objekty s požadovaným zázemím (šatne, zariadenia na osobnú hygienu) a vybudovanými ihriskami na vlastných pozemkoch. Zo všetkých skontrolovaných zariadení len 2 nemali k dispozícii vlastné vonkajšie telovýchovné plochy. Viaceré telovýchovné úseky boli kompletne zrekonštruované. Priestory telovýchovných objektov sú v rámci projektu "otvorená škola" využívané aj verejnosťou (mimo vyučovacieho času). Taktiež sa vyskytli aj zariadenia, ktoré neprešli rekonštrukciou a boli v nich zistené nedostatky, ktoré sú uvedené v zázname z kontroly aj s uvedenými termínmi ich odstránenia. Jedna telocvičňa pri Základnej škole s vyučovacím jazykom maďarským v BAKE pre nevyhovujúci technický stav (poškodená, prepadnutá podlaha, značne poškodený drevený obklad stien s ostrými hranami), ktorý mohol mať za následok riziko vážneho poškodenia zdravia bola opatrením podľa ustanovenia §55 zák. č. 355/2007 Z. z. uzatvorená a jedna telocvičňa pri Základnej škole v Hornej Potôni bola pre havarijný stav uzavretá prevádzkovateľom.

V **Nitrianskom kraji** boli skontrolované telocvične vybudované v 60. - 70. – tých rokoch minulého storočia a tomuto faktoru zodpovedá ich stavebno -technický stav, často s pôvodnými oknami, príp. ďalším pôvodným vybavením. Niektoré telocvične boli komplexne zrekonštruované, mnohé rekonštrukciu len plánujú v závislosti od pridelených finančných prostriedkov. Z bežne pridelených prostriedkov školy investujú na prevádzku a nevyhnutnú údržbu predovšetkým školských budov. Niektoré ZŠ, najmä malotriedne na vidieku nemajú k dispozícii účelové telocvične a používajú na cvičenie chodby, iné náhradné priestory a vonkajšie TV plochy. Vo vnútorných priestoroch určených na výučbu TV bolo zisťované dodržiavanie požiadaviek na tepelno-vlhkostnú mikroklimu. Teplota telocviční, ako aj ďalších súvisiacich priestorov (šatní, zariadení osobnej hygieny) bola vyhovujúca. Vykurovanie priestorov TV traktu je zabezpečované centrálnou, prevažne plynom. Vetranie je zabezpečované

prirodzene, priamo – oknami, v niektorých prípadoch je doplnené umelým. Prevádzkovatelia zabezpečujú pravidelné monitorovanie teplôt priestorov určených na výučbu TV. V školách bolo zisťované dodržiavanie požiadaviek na priestorové usporiadanie a funkčné členenie priestorov na TV a požiadaviek podľa § 3 ods. 5 vyhl. č. 527/2007 Z. z. ohľadom plošných výmer vnútorných priestorov na výučbu TV. V súčasnosti žiaci v školách cvičia v menších skupinách (max. 25) a preto boli požiadavky ohľadom plošnej výmery splnené takmer vo všetkých školách. Ďalej len ojedinele boli zisťované nedostatky týkajúce sa nedostatočnej intenzity umelého osvetlenia podľa § 2 vyhl. č. 525/2007 Z. z. pre chýbajúce, príp. nefunkčné žiarivky a pre nedostatočne očistené kryty na svietidlách. V ostatných zariadeniach boli všetky svietidlá funkčné a zabezpečené ich čistenie v súlade s prevádzkovým poriadkom. V súlade s ods. 4 vyhl. č. 525/2007 Z. z. bolo denné osvetlenie zabezpečené oknami po bočných stranách, ktoré zároveň umožňovali priečne vetranie. Pre zábranu oslnenia boli zabezpečené prostriedky na reguláciu denného osvetlenia len výnimočne. Podľa ods. 6 vyhl. č. 525/2007 Z. z. boli osvetľovacie telesá a okná chránené pred rozbitím ochrannými mriežkami, vetracie krídla okien ovládateľné z podlahy. V niektorých školách bolo zistené, že pri rekonštrukcii telocviční neboli nainštalované na okná zariadenia umožňujúce ich otváranie od podlahy. V týchto prípadoch je náročnejšie zabezpečovanie účinného prirodzeného vetrania. V niektorých telocvičniach po rekonštrukcii neboli ochranné mreže alebo siete na oknách z dôvodu použitia bezpečnostných nerozbitných skiel na oknách. Podľa § 4 vyhl. č. 525/2007 Z. z. bolo preverené, či podlahy v telocvičniach majú pružný, ľahko čistiteľný a nekĺzavý povrch, hladké steny s obkladom a lesklé povrchy športoviska. Protišmykový povrch bol v niektorých školách poškodený, jeho obnova je plánovaná väčšinou v období nasledujúcich letných prázdnin. V školách bolo preverené vybavenie TV priestorov podľa § 5 ods. 7 vyhl. č. 527/2007 Z. z. Boli zisťované nedostatky ako nezabezpečenie samostatných šatní pre prichádzajúcu a odchádzajúcu skupinu žiakov, nefunkčné umývadlá, sprchy, poškodené keramické obklady na stenách a podlahách v umyvárňach. Vo všetkých sledovaných školách bolo zabezpečené zásobovanie zdravotne bezpečnou pitnou vodou s vyhovujúcou kvalitou. V prevažnej väčšine sledovaných škôl sú priestory určené na výučbu TV využívané verejnosťou, príp. žiakmi iných škôl. Niektoré školy nemali aktualizovaný prevádzkový poriadok - nemali zapracované zásady ochrany, pokyny, obmedzenia a zákazy týkajúce sa návštevníkov TV zariadenia podľa § 6 ods. 1 písm. c), d) vyhl. č. 525/2007 Z. z. Väčšina škôl mala vonkajšie športoviská vyčlenené, oplotené, na nezastavanom pozemku. Školy mali k dispozícii širokú škálu najrôznejších vonkajších športovísk. V mnohých obciach boli vybudované multifunkčné ihriská, ktoré sú k dispozícii od 8,00 do 16,00 hod. na výučbu telesnej výchovy a na mimoškolské športové aktivity pre školy, popoludní sú prístupné pre verejnosť. Medzi vonkajšími priestormi určenými na TV boli skontrolované multifunkčné ihriská, hokejbalové ihriská, ihrisko pre minigolf, tenisové kurty, ľadová plocha a ďalšie školské športové ihriská (futbalové, basketbalové, volejbalové), priestory pre ľahkú atletiku, pre športové hry, bežecké dráhy, dopadové plochy pre hody, priestory na skoky s rozbehovou dráhou. Najčastejšie využívané boli športové haly, zimné štadióny a kryté bazény. V školách boli prevažne schválené prevádzkové poriadky, dodržiavali sa a boli umiestnené na viditeľnom mieste. Niektoré školy nemali schválené prevádzkové poriadky pre priestory určené na výučbu TV, v súčasnosti ich už väčšina predložila na schválenie. Nedostatky boli zisťované pri zaraďovaní TV do rozvrhu vyučovacích hodín. TV je zaraďovaná do rozvrhu od prvej po poslednú vyučovaciu hodinu tak, aby každá trieda mala aspoň jednu hodinu TV zaradenú optimálne, t. j. okolo 3 - 4 vyuč. hodiny, ojedinele sa vyskytujú nulté a zdvojené hodiny TV.

V školách majú žiaci dve hodiny TV. Na niektorých ZŠ majú zaradenú aj 3 hodinu TV, tzv. rekreačnú. Malé formy TV (telovýchovné chvíľky) využívajú najmä učitelia na ZŠ. Liečebnú TV školy nemajú, učitelia individuálne zohľadňujú požiadavky na cvičenie u čiastočne oslobodených žiakov. Počet žiakov úplne oslobodených od TV bol na ZŠ priemerne do 2 %, na SŠ do 6 %.

Situácia na úseku telovýchovných zariadení v **Trenčianskom kraji** je uspokojivá. Problémy na úseku telovýchovných zariadení sa týkajú hlavne zhoršeného technického stavu budov, a to v dôsledku zlej ekonomickej situácie. Z dôvodu nepridelenia finančných prostriedkov sa nevykonáva potrebná pravidelná údržba priestorov telocviční a ich vybavenia – priestory telocviční neboli už viac rokov maľované. Vo väčšine škôl sa stretávame s poškodenými, resp. zatekajúcimi stropmi rovných striech. Prevádzkovatelia školských zariadení sa v spolupráci so zriaďovateľmi snažia uvedené nedostatky riešiť získaním financií zo zdrojov Európskej únie. Mnohí vybudovali vonkajšie multifunkčné ihriská, ktoré využívajú na výučbu telesnej výchovy, ale aj v popoludňajších hodinách na športové krúžky.

V **Banskobystrickom kraji** existujú výrazné rozdiely v technickom stave budov telovýchovných zariadení. Dodržiavanie legislatívnych požiadaviek týkajúcich sa priestorov určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách je zrkadlom finančných možností jednotlivých škôl. Školy finančné prostriedky venujú najmä na opravu a údržbu pavilónov učební, a preto na údržbu TV zariadení finančné prostriedky nezostávajú. Vykonáva sa priebežne len ich najnutnejšia údržba. Zaznamenané boli aj problémy so zabezpečením vykurovania a prípravou teplej úžitkovej vody v umyvárňach z dôvodu šetrenia energiami, resp. nedostatku finančných prostriedkov. Zaznamenané boli aj pozitívne zistenia, napr. väčšina telovýchovných zariadení pri základných a stredných školách v meste Zvolen a vo väčších obciach v pôsobnosti RÚVZ Zvolen bola kompletne alebo čiastočne zrekonštruovaná, zateplená, s novou strechou, založenými novými plastovými oknami, dverami, s položenou podlahovou krytinou a obkladom stien v telocvični. Zrekonštruované boli tiež zariadenia na osobnú hygienu, ktoré sú vybavené novou sanitou. Upravené a dostatočne sú vybavené vonkajšie telovýchovné plochy. V pôsobnosti RÚVZ Banská Bystrica bola zistená ukončená alebo prebiehajúca rekonštrukcia 5 telovýchovných zariadení. Závažné nedostatky neboli zistené v TV zariadeniach v regionálnej pôsobnosti RÚVZ Žiar nad Hronom.

V **Žilinskom kraji** sú priestory na výučbu telesnej výchovy vo väčšine prípadov využívané žiakmi, vo večerných hodinách i verejnosťou. Vonkajšie telovýchovné zariadenia sú pri každej škole – ihriská (multifunkčné, basketbalové, volejbalové, tenisové), doskočiská pre skok do diaľky, atletické dráhy i pieskoviská. Žiaci škôl využívajú i iné športové plochy a zariadenia na telovýchovu a šport, napr. mestské kryté plavárne – plavecké výcviky, zimné športové haly – príprava žiakov hokejových tried, futbalové ihriská, lyžiarske strediská – pre organizovanie lyžiarskych kurzov. Na základe výsledkov kontroly bolo uložených 7 opatrení na zabezpečenie

prívodu tečúcej teplej vody, 2 opatrenia na doplnenie teplomera na meranie teploty vnútorných priestorov, 6 opatrení na doplnenie krytov na svietidlá, 6 opatrení na odvetranie priestorov, 5 opatrení na sfunkčnenie hygienických zariadení pre chlapcov, 3 opatrenia na odstránenie plesní zo stien a stropov a následné vymaľovanie s použitím protiplesňových prostriedkov, 7 opatrení na opravu stien v telocvični tak, aby nedochádzalo k zatekaniu do vnútorných priestorov, 4 opatrenia na zabezpečenie teploty v šatniach a TV pre žiakov tak, aby vyhovovala požiadavkám platnej legislatívy, 9 opatrení na zabezpečenie maľovania TV, 2 opatrenia na zabezpečenie výmeny okien, 5 opatrení na opravu strešnej krytiny a stien, 8 opatrení na vypracovanie prevádzkového poriadku, 2 opatrenia na zabezpečenie úpravy vonkajšieho areálu, 1 opatrenie na zabezpečenie rekonštrukcie šatní, 1 opatrenie na zabezpečenie umývateľného náteru v miestnosti pre upratovačku, 1 opatrenie na zabezpečenie opravy stien a obkladu v umyvární žiakov, 1 opatrenie na zabezpečenie rekonštrukcie školy a TV, 9 opatrení na zabezpečenie opravy podlahovej krytiny, 2 opatrenia na zabezpečenie dostatočného počtu šatní, 2 opatrenia na sfunkčnenie umyvárne, 1 opatrenie na osadenie dverí v šatni chlapcov. Na základe vykonaného štátneho zdravotného dozoru v týchto zariadeniach konštatujeme, že TV zariadenia v Žilinskom kraji sú relatívne v dobrom stave a nedochádza k priamemu ohrozeniu zdravia detí.

Na základe vykonaných cielených kontrol môžeme konštatovať, že v telovýchovných zariadeniach pri ZŠ a SŠ v **Košickom kraji** boli zistené nedostatky, ktoré sú poväčšine dlhodobého charakteru a ich odstránenie je vždy v závislosti na finančných možnostiach prevádzkovateľov. V jednom prípade škola na rekonštrukciu telovýchovného zariadenia žiada o finančné krytie cestou európskych fondov (Spišská Nová Ves). V niektorých prípadoch sa jedná o stavebnotechnické opravy a údržbu takého charakteru, ktoré rozsahom a spôsobom realizácie predpokladajú zastavenie prevádzky telovýchovného zariadenia, príp. ich realizácia by mohla rušiť vyučovací proces. Z uvedeného dôvodu budú nápravné opatrenia realizované počas prázdnin. Pozitívom je rozširovanie (úprava) vlastných vonkajších telovýchovno-športových plôch pri školách – multifunkčné ihriská, hokejové ihrisko a pod. Významnejšie sú doplnené o vonkajšie TV plochy, častejšie u stredných škôl – futbalové, volejbalové ihriská s umelým povrchom, hádzanárske ihrisko, tenisový kurt, doskočiská a pod. Využívané sú aj iné športové plochy, buď v rámci výučby telesnej výchovy alebo v rámci športovej prípravy – klziská, plavárne, bazény na inej škole alebo športoviská mesta.

V **Prešovskom kraji** boli pri meraní teploty vnútorných priestorov TV zariadení zistené nedostatky v dvoch prípadoch, a to z dôvodu zlého technického stavu okien. Plochy priestorov a plochy šatne sú dodržané v súlade s § 3 ods. 5 vyhl. č. 527/2007 Z. z. Počas kontroly bola zistená nerovnosť podlahy v posilňovni, poškodená podlaha, opotrebovaná maľba, poškodené lakové nátery na stenách, opadajúca omietka, nedostatočná frekvencia bielenia stien a stropov a nedostatočné čistenie stropných svietidiel. Priestory na výučbu telesnej výchovy sú vybavené v zmysle § 5 ods. 7 vyhl. č. 527/2007 Z. z. Do umyvární a záchodov bol zabezpečený prívod tečúcej teplej a studenej pitnej vody, v dvoch prípadoch v umyvárňach nebol zabezpečený

prívod teplej tečúcej vody, nebol predložený doklad o vyhovujúcej kvalite vody z vlastného vodného zdroja. Priestory na výučbu telesnej výchovy sú využívané žiakmi, aj žiakmi iných škôl, v niektorých prípadoch aj verejnosťou mimo vyučovacieho procesu. Vonkajšie plochy sú vyčlenené, oplotené alebo neoplotené na nezastavanom pozemku školy. Vybavenie ihrísk: futbalové ihrisko pevnými bránami, volejbalové ihrisko železnými žrdami s odnímateľnou sieťou, hádzanárske ihrisko pevnými hádzanárskymi bránkami, basketbalové ihrisko basketbalovými košmi, tenisové ihrisko tenisovou sieťou a asfaltové ihrisko pevnými bránkami, basketbalovými košmi. Vo väčšine prípadov boli využívané aj iné športové plochy a zariadenia na telovýchovu: mestské kúpalisko, klzisko, umelé ihriská, tenisové kurty a multifunkčné ihriská. Prevádzkové poriadky boli vo väčšine prípadov schválené a predložené. V troch prípadoch nebol aktualizovaný prevádzkový poriadok školy.

Prílohy:

- [Príloha č. 1 Zoznam zariadení so zistenými nedostatkami vyplývajúcimi z výkonu zvýšeného ŠZD v priestoroch určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike](#) (pdf)

- [Príloha č. 2 Zoznam zariadení bez zistených nedostatkov vyplývajúcich z výkonu zvýšeného ŠZD v priestoroch určených na výučbu telesnej výchovy na základných a stredných školách v Slovenskej republike](#) (pdf)